

Какво предвижда реформата за въвеждане на стандарта за данъчно-счетоводно отчитане SAF-T в България?

Февруари 2024 г.

Автор: Милен Райков

Съдружник „Данъци и право“ в ЕУ България, Македония, Албания и Косово

В ход е процесът по внедряване на SAF-T (стандартен одитен файл за данъчни цели) - нов за България начин за обмен на информация между данъкоплатците и администрацията. С подкрепата на Европейската комисия и Генерална дирекция „Подкрепа на структурните реформи“, НАП и Ърнст и Янг България съвместно изпълняват проект „Повишаване на доброволното спазване чрез внедряване на SAF-T в България“, чрез който се осъществява подготвителната фаза на реформата.

SAF-T (стандартен одитен файл за данъчни цели) е международен стандарт за електронен обмен на данни между данъкоплатците и данъчните органи. Стандартът, разработен от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), е въведен в редица държави и ползите вече са налице. Повече за добрите практики и резултатите от въвеждането на реформата в други европейски държави, можете да прочетете [ТУК](#).

Етапи на внедряване на SAF-T в България

Ключови за реформата са подходът и времето за въвеждане. Като резултат в рамките на проекта е идентифицирана необходимост от поетапно въвеждане на задължението за изготвяне и подаване на SAF-T със следните етапи:

- ▶ **Първи етап - 6 м. след приемане и влизане в сила на необходимите изменения в нормативната уредба. Пилотно тестване.**

Реформата предвижда тестово доброволно подаване на файла от страна на големи данъкоплатци за период от 6 месеца. Лицата, поканени да участват в пилотния проект, ще бъдат дружества, регистрирани в Териториална дирекция на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“.

- ▶ **Втори етап – 12 м. след приемане и влизане в сила на необходимите изменения в нормативната уредба. Задължително подаване за големи предприятия.**

Вторият етап обхваща предприятия, отговарящи на критериите за „големи предприятия“ по смисъла на Закона за счетоводството, регистрирани в Териториална дирекция на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“ с изключение на чуждестранните лица, които притежават в страната единствено идентификационен номер, издаден по ЗДДС, както и лица, регистрирани по специален закон.

- ▶ **Трети етап - 24 м. след приемане и влизане в сила на необходимите изменения в нормативната уредба. Задължително подаване за всички големи данъкоплатци и осигурители.**

В третия етап влизат всички други предприятия по смисъла на Закона за счетоводството, регистрирани в Териториална дирекция на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“. Извън обхвата остават изключенията, изброени по-горе.

- **Четвърти етап - 36 м. след приемане и влизане в сила на необходимите изменения в нормативната уредба. Задължително подаване за средни данъкоплатци и осигурители.**

Обхватът на четвъртия етап включва всички предприятия по смисъла на Закона за счетоводството, регистрирани в Териториална дирекция „Средни данъкоплатци и осигурители“. Извън обхвата остават изключенията, изброени по-горе.

- **Пети етап - 48 м. след приемане и влизане в сила на нормативната уредба. Задължително подаване за всички малки, средни и големи предприятия.**

Всички предприятия, отговарящи на критериите за малки, средни и големи предприятия по смисъла на Закона за счетоводството, регистрирани в териториална дирекция на НАП, ще имат задължението да подават SAF-T с началото на петия етап. Извън обхвата остават изключенията изброени по-горе.

- **Шести етап - 60 м. след приемане и влизане в сила на нормативната уредба. Задължително подаване за микропредприятията.**

Всички предприятия, отговарящи на критериите за микропредприятия по смисъла на Закона за счетоводството, регистрирани по ЗДДС, влизат в обхвата на последната фаза от реформата. Шестият етап изключва изброените по-горе групи - чуждестранните лица, които притежават в страната единствено идентификационен номер, издаден по ЗДДС, както и лица, регистрирани със специален закон.

Поетапното въвеждане позволява предвидимост за съответната група данъкоплатци за началния момент, от който възниква задължението за подаване на SAF-T. Конкретните срокове и начални дати ще бъдат заложили с изготвянето, приемането и влизането в сила на нормативната уредба, предвидена в следваща фаза на реформата.

Предложеното поетапно въвеждане предвижда първата група от задължени предприятия да бъдат именно големи данъкоплатци, тъй като голяма част от тях имат опит при изготвянето и подаването на файла в следствие на дейността им в други държави, в които SAF-T вече е въведен, както и вече са организирали своята дейност по начин, който би следвало да позволи по-лесното обновяване на системите за управление на производството и счетоводния софтуер, така че същите да позволяват генериране на Стандартния одитен файл за данъчни цели.

Периодичност на подаване

С цел намаляване на административната тежест за дружествата при генериране на SAF-T, реформата предвижда различна периодичност за подаване на основните части от файла. Така на месечна база е предвидено подаването на частите, отнасящи се към главната книга, покупни и продажни фактури и плащанията. Информация за активите следва да се подава на годишна база, а движението на материални запаси - само при поискване от орган по приходите на НАП.

Период на пилотно тестване

Преди въвеждането на задължително подаване на SAF-T за първата група данъкоплатци ще се осигури шест-месечен тестови период за доброволно подаване на файла от данъкоплатци, попадащи в обхвата на Дирекция “Големи данъкоплатци и осигурители“. Тестовият период позволява осъществяването на необходимата техническа подготовка преди SAF-T да стане задължителен. Това ще бъде подходящ период за актуализация на счетоводните системи, установяване на наличието на данни, необходими за предоставяне съгласно новия стандарт, както и навременно отстраняване на съществуващи технически грешки или затруднения при генериране, изпращане и получаване на SAF T.

Гратисни периоди за подаване на SAF-T

Реформата предвижда гратисни периоди за подаване на SAF-T файловете, които да бъдат приложими за всяко предприятие, за което в определен момент ще възникне задължение за подготвяне и изпращане към данъчната администрация на файла:

- ▶ 6 месеца за подаване на първия файл;
- ▶ 5 месеца за подаване на втория файл;
- ▶ 4 месеца за подаване на третия файл;
- ▶ 3 месеца за подаване на четвъртия файл;
- ▶ 2 месеца за подаване на петия файл;
- ▶ 1 месец за подаване на шестия файл.

В рамките на съответния период файлът се счита за валидно и навременно подаден. Например, ако в рамките на един гратисен период бъдат подадени няколко файла, отнасящи се за един и същ период, като валидно и окончателно подаден се счита последният файл, а всички останали няма да се вземат предвид (сходно на подаването на справка-декларация по ЗДДС до 14-то число на месеца, следващ данъчния период). Въвеждането на гратисните периоди цели добросъвестно подаване на пълна, вярна и точна информация.

Последващи стъпки

Работна версия на [XSD схема](#) на българския SAF-T, която следва структурата и се доближава максимално до предоставената от ОИСП схема, вече е налична на официалната страница на НАП.

Всички детайли, свързани с обхвата на данните, необходими за попълването на SAF-T файл, задължителни и опционални раздели и подраздели, начална дата на влизането в сила на задължението за подаване, необходимата техническа подготовка и други ключови въпроси ще бъдат конкретизирани в нормативна уредба, която ще бъде изготвена в следваща фаза на реформата.

Проектът е финансиран от Европейския съюз чрез Инструмент за техническа подкрепа, управляван от Генерална дирекция „Подкрепа на структурните реформи“.